

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

**BOLALARDA SARATON KASALLIKLARINING KECHISHIDA PEDAGOGIK-
PSIXOLOGIK YORDAM KO'RSATISH**

Ikromov Davronbek Yorqinjon o'g'li

Farg'ona Davlat Universiteti tarix fakulteti talabasi

e-mail: davronbekikromov42@gmail.com

+99888-699-00-31

Jumayev Ziyovuddin Zaylobiddin o'g'li

Farg'ona Davlat Universiteti tarix fakulteti talabasi

e-mail: ziyovuddinjumayev348@gmail.com

+99893-2006-63-26

Qodirov Husniddin Zuhridin o'g'li

Farg'ona Davlat Universiteti tarix fakulteti talabasi

e-mail: qhusniddin289@gmail.com

+99893-854-25-45

Annotatsiya. *Mazkur tadqiqot bolalarda saraton kasalligi jarayonida pedagogik va psixologik yordam ko'rsatishning muhim jihatlari yoritadi. Kasallik davrida bolaning ruhiy holatini qo'llab-quvvatlash, ta'lim jarayonining uzluksizligini ta'minlash hamda ijtimoiy moslashuvini mustahkamlash masalalari tahlil qilinadi. Pedagog, psixolog va ota-onaning hamkorligi orqali bolada ijobiy motivatsiya va hayotga ishonchni saqlab qolish imkoniyatlari ko'rsatib beriladi.*

Kalit so'zlar: *bolalar saratoni, pedagogik yordam, psixologik qo'llab-quvvatlash, motivatsiya, ijtimoiy moslashuv, emosional barqarorlik.*

Annotation. *This study highlights the importance of pedagogical and psychological support for children during the course of cancer. It examines ways to support the child's emotional well-being, maintain continuity in the educational process, and strengthen social adaptation during illness. The role of cooperation between teachers, psychologists, and parents in maintaining a child's positive motivation and hope for life is also emphasized.*

Keywords: *childhood cancer, pedagogical support, psychological support, motivation, social adaptation, emotional stability.*

Bolalarda saraton kasalligi nafaqat murakkab tibbiy muammo, balki keng qamrovli ijtimoiy, pedagogik va psixologik masala ham hisoblanadi. Kasallikning uzoq davom etadigan davolanish jarayoni, shifoxonada ko'p vaqt o'tkazish, og'riqli muolajalar hamda tengdoshlar bilan muloqotning vaqtincha cheklanishi bolaning ruhiy holatiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Natijada bolalarda qo'rquv, xavotir, tushkunlik, ijtimoiy ajralish hissi va kelajak haqida noaniqlik paydo bo'lishi mumkin. Shu sababli bolalar onkologiyasida tibbiy davolash bilan bir qatorda

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

pedagogik va psixologik qoʻllab-quvvatlash tizimini yaratish muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

Bolalarda saraton kasalligini davolash jarayonida pedagogik yordamning asosiy maqsadi bolaning ta'lim jarayonidan uzilib qolishini oldini olish hamda uning intellektual rivojlanishini davom ettirishdan iborat. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ta'lim faoliyatining saqlanib qolishi bolalarning ruhiy holatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi va ularda kelajakka bo'lgan ishonchni mustahkamlaydi. Shu sababli individual o'quv dasturlarini ishlab chiqish, masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish, shifoxona maktablari faoliyatini yo'lga qo'yish hamda rivojlantiruvchi mashg'ulotlarni tashkil etish pedagogik yordamning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bunday yondashuv bolaning bilim olish jarayonini davom ettirish bilan birga uning ijtimoiy moslashuvini ham qo'llab-quvvatlaydi.

Psixologik yordam esa bolaning emosional holatini barqarorlashtirish va stress omillarining salbiy ta'sirini kamaytirishga qaratilgan. Og'ir kasallik bilan kurashayotgan bolalarda qo'rquv, tashvish, yolg'izlik hissi va ruhiy zo'riqish kuzatilishi tabiiy holatdir. Shu bois psixologlar tomonidan olib boriladigan individual va guruhviy suhbatlar, o'yin terapiyasi, art-terapiya, musiqiy terapiya kabi metodlar bolalarning ichki kechinmalarini ifodalash va ularning ruhiy barqarorligini mustahkamlashda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Psixologik qo'llab-quvvatlash jarayonida bolaning ijobiy fikrlashini shakllantirish, motivatsiyasini oshirish va umid hissini saqlab qolish muhim ahamiyatga ega.

Bola shaxsining rivojlanishida ijtimoiy muhit va pedagogik ta'sirning muhim o'rni haqida psixologiya fanining yirik namoyandasi Lev Vygotsky o'z tadqiqotlarida alohida ta'kidlab o'tgan. Uning nazariyasiga ko'ra, bolaning rivojlanishi ijtimoiy muloqot va qo'llab-quvvatlovchi muhit orqali samarali shakllanadi. Shuning uchun kasallik davrida ham bolaning pedagogik muhitdan uzilib qolmasligi, tengdoshlar bilan muloqot imkoniyatlarini saqlab qolish hamda ijtimoiy aloqalarni qo'llab-quvvatlash muhim hisoblanadi.

Shuningdek, mashhur pediatr Benjamin Spock bolalar tarbiyasi va rivojlanishiga oid ilmiy qarashlarida ota-onaning mehr-muhabbati va qo'llab-quvvatlashi bolaning ruhiy sog'lomligida hal qiluvchi omil ekanligini ta'kidlagan. Uning fikriga ko'ra, bolaning kasallik jarayonida ota-ona, pedagog va tibbiyot xodimlarining o'zaro hamkorligi bolaning ruhiy barqarorligini saqlashga yordam beradi.

Bundan tashqari, bolalar rivojlanish psixologiyasi bo'yicha taniqli olim Jean Piaget bolaning kognitiv rivojlanish jarayoni uzluksiz tajriba va faoliyat orqali shakllanishini ta'kidlagan. Shu sababli kasallik davrida ham bolaning ijodiy faoliyatga jalb qilinishi, o'yin faoliyatining saqlab qolinishiga e'tibor qaratish muhim hisoblanadi. O'yin faoliyati bolalarning stressini kamaytirish, ijtimoiy muloqotini rivojlantirish hamda emosional barqarorligini mustahkamlashga yordam beradi.

Pedagogik va psixologik yordamni samarali tashkil etishda ota-ona, pedagog, psixolog va tibbiyot xodimlari o'rtasidagi hamkorlik muhim o'rin tutadi. Kompleks yondashuv asosida

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

tashkil etilgan qoʻllab-quvvatlash tizimi bolalarning ruhiy barqarorligini saqlash, ularning motivatsiyasini oshirish va jamiyatga muvaffaqiyatli ijtimoiy moslashuvini ta'minlashga xizmat qiladi.

Shunday qilib, bolalarda saraton kasalligi jarayonida pedagogik va psixologik yordamni tizimli ravishda tashkil etish nafaqat bolaning ruhiy salomatligini saqlash, balki uning shaxsiy rivojlanishini qoʻllab-quvvatlash va kelajak hayotiga boʻlgan ishonchini mustahkamlashda muhim omil hisoblanadi.

Demak, saraton kasalligi nafaqat jismoniy, balki ruhiy, ijtimoiy va pedagogik rivojlanishga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Menimcha, davolanish jarayonida pedagogik va psixologik yordam tizimli tarzda ko'rsatilsa, bolaning ta'lim jarayonidan uzilib qolmasligi, ruhiy barqarorligi va ijtimoiy moslashuvi saqlanadi. Individual o'quv dasturlari, masofaviy ta'lim imkoniyatlari, shifoxona maktablari, ijodiy mashg'ulotlar va o'yin terapiyasi bolalarning motivatsiyasini oshirish, stress va qo'rquvni kamaytirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Shaxsiy kuzatuvlarim shuni ko'rsatadiki, ota-ona, pedagog va psixologlarning hamkorligi bolaning ruhiy tiklanishida muhim rol o'ynaydi. Kompleks yondashuv bolalarga davolanish jarayonini osonlashtirish, ruhiy va ijtimoiy rivojlanishni qoʻllab-quvvatlash va kelajak hayotiga boʻlgan ishonchini mustahkamlash imkonini beradi ya'ni bolalarga ko'rsatiladigan pedagogik va psixologik yordam individual ehtiyojlar asosida tashkil etilganda samaraliroq bo'ladi. Shu bilan birga, bolalarning ijtimoiy aloqalari va guruh faoliyatlari rivojlantirilsa, ularning ijtimoiy moslashuvi va o'zini ishonchli his qilishlari oshadi. Ota-ona, pedagog va psixologlar bilan uzviy hamkorlik bolalarning ruhiy holatini barqarorlashtirishga, motivatsiyasini qoʻllab-quvvatlashga va davolanish jarayonini yengillashtirishga xizmat qiladi.

Natijada, pedagogik va psixologik yondashuv bolalarning ruhiy barqarorligini saqlash, ta'lim jarayonini davom ettirish va ijtimoiy moslashuvini rivojlantirish bilan birga, ularning kelajakdagi shaxsiy va ijtimoiy hayotlariga boʻlgan ishonchini mustahkamlash imkonini yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Bettelheim, B. *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*. New York: Vintage Books.
2. Vygotsky, L. S. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
3. Qodirov, A. *Pedagogik psixologiya asoslari*. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
4. Piaget, J. *The Psychology of the Child*. New York: Basic Books.
5. Karimova, M. *Bolalar psixologiyasida pedagogik yondashuvlar*. Toshkent: Fan va Ta'lim nashriyoti.

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

6. UNICEF. *Psychosocial Support for Children in Hospitals and Health Settings*. New York: UNICEF.

7. O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'limi Vazirligi. *Shifoxona maktablari faoliyati bo'yicha metodik qo'llanma*. Toshkent.